

Cele polityki oświatowej w zakresie kształcenia zawodowego

Tendencje i zmiany na rynku pracy w Polsce

Lucja Strużyk

Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna
w Sandomierzu

ŻYCIE ZAWODOWE - JAK OBECNIE JE ROZUMIEMY?

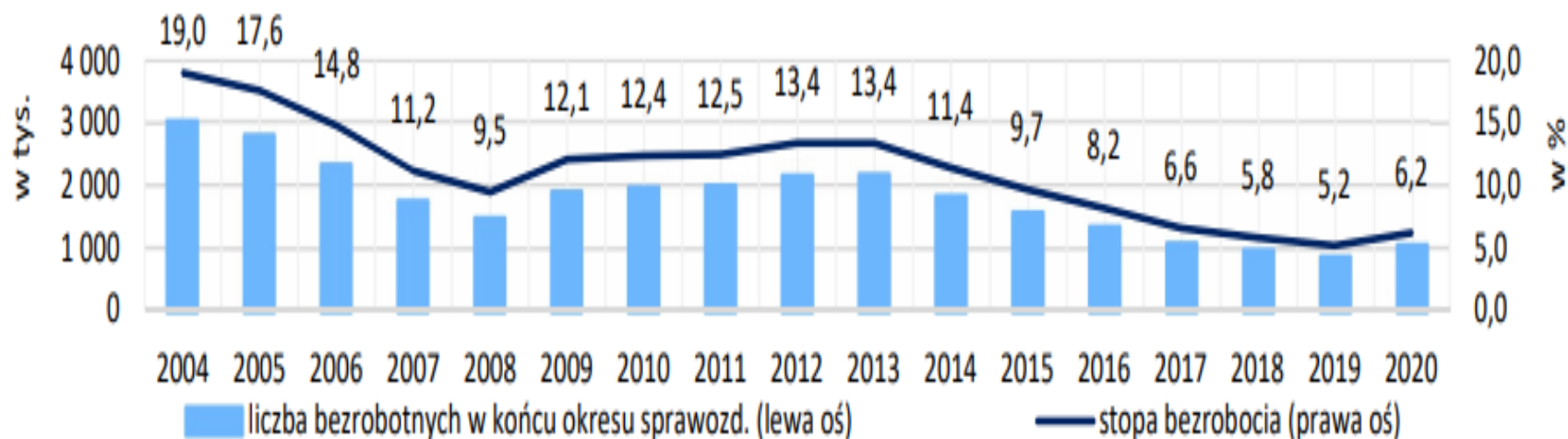
- ▶ Na przestrzeni ostatnich 30 lat nastąpiła gwałtowna zmiana w postrzeganiu życia zawodowego.
- ▶ Wcześniej obowiązywał model, którego trzema niezmiennymi składnikami były:
- ▶ **ETAP PRZEDZAWODOWY** (nauka - zdobywanie zawodu),
- ▶ **ETAP ZAWODOWY** (działalność zawodowa, praca - przez cały czas w jednym zawodzie, w jednym miejscu),
- ▶ **ETAP POSTZAWODOWY** (przejście na emeryturę).
- ▶ W obecnej sytuacji mówi się o **karierze zawodowej**, czyli procesie, który trwa **przez całe życie**, gdyż na każdym etapie rozwoju człowieka możliwe jest zdobycie nowego zawodu, kwalifikacji, nowych umiejętności.

PROGNOZOWANE ZMIANY NA RYNKU PRACY

- ▶ Automatyzacja pracy - maszyny przejmą w pierwszej kolejności proste, rutynowe zadania (magazynierów, montażystów, sprzedawców).
- ▶ Firmy będą potrzebowały specjalistów, którzy nauczą ludzi, jak efektywnie obsługiwać maszyny.
- ▶ Wzrasta zapotrzebowanie na kompetencje miękkie (m.in. praca zespołowa, rozwiązywanie problemów, zdolności negocjacyjne, przywództwo, komunikacja).
- ▶ Rośnie zapotrzebowanie na wysoko wykwalifikowanych pracowników.
- ▶ Zapotrzebowanie na programistów (- brak ok. 30 tysięcy).
- ▶ Elastyczność - otwartość na zmiany - łatwość dostosowania się do nowych warunków, zdobywanie nowych możliwości zawodowych - kształcenie ustawiczne.
- ▶ <https://www.bankier.pl/wiadomosc/20-nadchodzacych-zmian-na-ryнку-pracy-ktore-rzad-sygnalizuje-juz-teraz-7971329.html>

Stopa bezrobocia – 2020 r.

- ▶ Stopa bezrobocia w grudniu 2020 r. wyniosła 6,2 i była o 1 punkt proc. wyższa niż przed rokiem.
- ▶ W 2020 r. na polskim rynku pracy nie doszło do załamania, jakiego można było się spodziewać w trakcie pierwszego uderzenia pandemii.
- ▶ W ciągu roku liczba bezrobotnych wzrosła o blisko 200 tys.

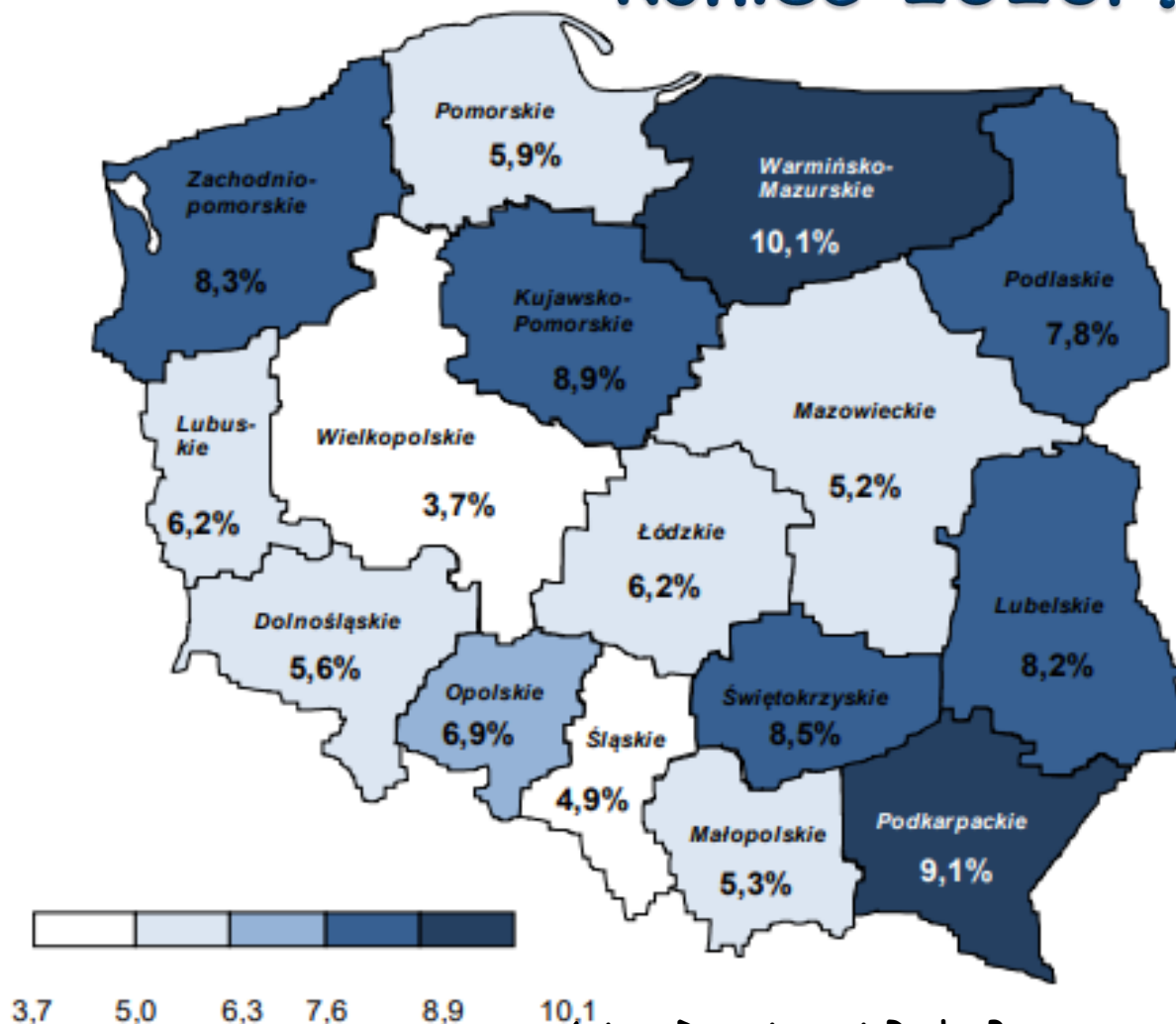

Autor: Departament Rynku Pracy

Data publikacji: 02.02.2021

<https://psz.praca.gov.pl/-/14327851-statystyki-strukturalne-gudzien-2020>

Stopa bezrobocia wg województw – na koniec 2020r.

NAJNIŻSZY poziom bezrobocia na koniec 2020 roku GUS odnotował w województwach: **wielkopolskim** (3,7 proc.), **śląskim** (4,9 proc.), **mazowieckim** (5,2 proc.) i **małopolskim** (5,3 proc.). Najgorzej pod tym względem wyglądała sytuacja w województwach: **warmińsko-mazurskim** (10,1 proc.), **podkarpackim** (9,1 proc.), **kujawsko-pomorskim** 8,9 proc. oraz **świętokrzyskim** (8,5 proc.).

Autor: Departament Rynku Pracy

Data publikacji: 02.02.2021

<https://psz.praca.gov.pl/-/14327851-statystyki-strukturalne-gudzien-2020>

GUS o stopie bezrobocia na koniec grudnia 2020 roku (dane dla każdego powiatu)

- ▶ **ŚWIĘTOKRZYSKIE** - 8,5 proc bezrobocia.
Najgorsza sytuacja - w powiat: skarżyski (16,6 proc. bezrobocia), opatowski (13,4 proc.) oraz konecki (12,7 proc.).
- ▶ **Najkorzystniejsze warunki** na rynku - w powiat: buski (4,4 proc. bezrobocia), pińczowski (6,7 proc.) i staszowski (7,2 proc.). W samych **Kielcach** bezrobotnych było 5,6 proc.

<https://samorzad.pap.pl/kategoria/aktualnosci/gus-o-stopie-bezrobocia-na-koniec-grudnia-2020-roku-dane-dla-kazdego-powiatu> publikacja 20.02.2021r.

Sytuacja na rynku pracy

- ▶ Niedopasowanie wykształcenia młodych ludzi do potrzeb rynku pracy – mimo bezrobocia wiele firm nie może znaleźć odpowiednio wykwalifikowanych pracowników.
- ▶ Niechęć do zatrudniania absolwentów ze względu na brak doświadczenia.
- ▶ Młodzi ludzie mają trudności ze znalezieniem pracy w wyuczonym zawodzie.
- ▶ Na rynku aktualnie brakuje przede wszystkim ludzi z konkretnymi zawodami.
- ▶ Poszukiwani absolwenci szkół zawodowych, techników oraz studiów o kierunkach ścisłych.

STAN POLSKIEGO SZKOLNICTWA ZAWODOWEGO/BRANŻOWEGO

- ▶ W roku szkolnym 2014/2015 działały w Polsce **3 954** zasadnicze szkoły zawodowe i technika.
- ▶ Od 2008 roku ich liczba spadła o ok. **20 proc.**
- ▶ Licząc od 2000 roku - spadek sięgnął **50 proc.**
- ▶ W roku szkolnym 2016/2017 szkół zawodowych i techników było jeszcze mniej, nieco ponad **3 500.**
- ▶ „Brak wysoko wykwalifikowanych pracowników fizycznych i techników to jedna z przeszkód szybszego rozwoju gospodarczego i efekt mody na wyższe wykształcenie, skutkującej nadprodukcją absolwentów uniwersytetów nieprzydatnych z punktu widzenia rynku pracy.”

▶ Raport „Efektywne szkolnictwo zawodowe jako kluczowy element nowoczesnej gospodarki”, opracowanego przez Warsaw Enterprise Institute, 19.05.2016

Aktualny kierunek polityki oświatowej państwa

WSPIERANIE
KSZTAŁCENIA
ZAWODOWEGO W
POLSCE JEST
JEDNYM
Z PRIORYTETÓW
DZIAŁANIA MEN.

BRAK WYSOKO
WYKWALIFIKOWANYCH
PRACOWNIKÓW
FIZYCZNYCH
I TECHNIKÓW.

„NADPRODUKCJA”
PRACOWNIKÓW
UMYSŁOWYCH,
NIEPRZYDATNYCH Z
PUNKTU WIDZENIA RYNKU
PRACY.

Reforma szkolnictwa zawodowego ma na celu m.in.

- ▶ **Wykształcenie wysoko wykwalifikowanych pracowników zgodnie z POTRZEBAMI RYNKU PRACY.**
- ▶ **Dostosowanie kompetencji absolwentów szkół kształcących w zawodach do OCZEKIWAŃ RYNKU PRACY.**
- ▶ **Zmiana postrzegania szkół branżowych i techników – jako szkół również dla MŁODYCH I UTALENTOWANYCH LUDZI.**

Raport „Efektywne szkolnictwo zawodowe jako kluczowy element nowoczesnej gospodarki”,
opracowanego przez Warsaw Enterprise Institute, 19.05.2016

DZIAŁANIA WSPARAJĄCE KSZTAŁCENIE ZAWODOWE

DZIAŁANIA WSPARAJĄCE KSZTAŁCENIE ZAWODOWE - Monitorowanie potrzeb rynku pracy (Prognoza MEN)

- ▶ Każdego roku (począwszy od roku 2019) MEiN ogłasza „Prognozę zapotrzebowania na pracowników w zawodach szkolnictwa branżowego (Dziennik Urzędowy R.P. „Monitor Polski).
- ▶ Prognoza jest ogłaszana corocznie do 1 lutego danego roku przez ministra do spraw oświaty i wychowania.
- ▶ "Prognoza" dotyczy zapotrzebowania na konkretne zawody w cyklu kilkuletnim z uwzględnieniem trendów społecznych i gospodarczych, a w szczególności długofalowych strategii i planów inwestycyjnych w zakresie rozwoju polskiej gospodarki.
- ▶ Wcześniej dostępne narzędzia monitorujące odnosiły się do aktualnego stanu zawodów deficytowych i nadwyżkowych.

<https://www.gov.pl/web/edukacja-i-nauka/monitorowanie-potrzeb-ryнку-pracy> 20.02.2021r.

Prognoza MEN

Prognoza uwzględnia dane Instytutu Badań Edukacyjnych opracowane w szczególności na podstawie statystyki publicznej (Główny Urząd Statystyczny), danych z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych i Systemu Informacji Oświatowej.

CO ZAWIERA Prognoza MEN ?

- ▶ **Prognoza krajowa** zawiera alfabetyczny wykaz zawodów, o strategicznym znaczeniu dla gospodarczego rozwoju państwa - na które istnieje szczególne zapotrzebowanie na rynku pracy.
- ▶ **Prognoza dla poszczególnych województw** - wykaz zawodów o istotnym lub umiarkowanym zapotrzebowaniu na wojewódzkim rynku pracy
REGIONALNYM - LOKALNYM.

CEL PROGNOZY

- ▶ Dostosowanie oferty szkolnictwa branżowego w odniesieniu do potrzeb krajowego i wojewódzkiego rynku pracy –
 - przeciwdziałanie bezrobociu wśród absolwentów szkół zawodowych poprzez celowe i adekwatne kształcenie zawodowe.

Zawody o szczególnym znaczeniu na krajowym rynku pracy:

► Obwieszczenie Ministra Edukacji i Nauki z dnia 27 stycznia 2021 r. w sprawie prognozy zapotrzebowania na pracowników w zawodach szkolnictwa branżowego na krajowym i wojewódzkim rynku pracy (M.P. 2021 poz. 122)

1. automatyk,
2. dekarz,
3. elektromechanik,
4. elektronik,
5. elektryk,
6. kierowca mechanik,
7. mechanik-monter maszyn i urządzeń,
8. mechatronik,
9. monter nawierzchni kolejowej,
10. murarz-tylnkarz,
11. operator maszyn i urządzeń do przetwórstwa tworzyw sztucznych,
12. operator maszyn i urządzeń do robót ziemnych i drogowych,
13. operator obrabiarek skrawających,

Zawody o szczególnym znaczeniu na krajowym rynku pracy:

14. ślusarz,
15. technik automatyk,
16. technik automatyk sterowania ruchem kolejowym,
17. technik budowy dróg,
18. technik dekarstwa,
19. technik elektroenergetyk transportu szynowego,
20. technik elektronik,
21. technik elektryk,
22. technik energetyk,
23. technik mechanik,
24. technik mechatronik,
25. technik programista,
26. technik robotyk,
27. technik spawalnictwa,
28. technik transportu kolejowego.

<https://www.gov.pl/web/edukacja-i-nauka/prognoza-zawody-2021> 20.02.2021r.

Zawody o szczególnym znaczeniu na krajowym rynku pracy:

- ▶ W 2021 r. na liście krajowej pojawiły się po raz pierwszy 4 zawody:
- ▶ **Dekarz** – aktualne i przewidywane zapotrzebowanie na pracowników znacznie przekracza liczbę kształconych obecnie.
- ▶ **Technik dekarstwa** (nowy zawód od września 2021r.) – uzyskanie bardziej zaawansowanych kwalifikacji i zapewnienie perspektyw dalszego rozwoju w zawodzie.
- ▶ **Technik robotyk** (nowy zawód od września 2021 r.) – zmiany technologiczne powodują konieczność wprowadzenia tego zawodu.
- ▶ **Monter nawierzchni kolejowej** – zawód został dodany ze względu na planowany rozwój infrastruktury kolejowej, m.in. w związku z budową Centralnego Portu Komunikacyjnego, a także z planami rządu w zakresie rozwoju sieci kolejowej w Polsce.

Ministerstwo Edukacji i Nauki - zmiany w kształceniu zawodowym od września 2019r.

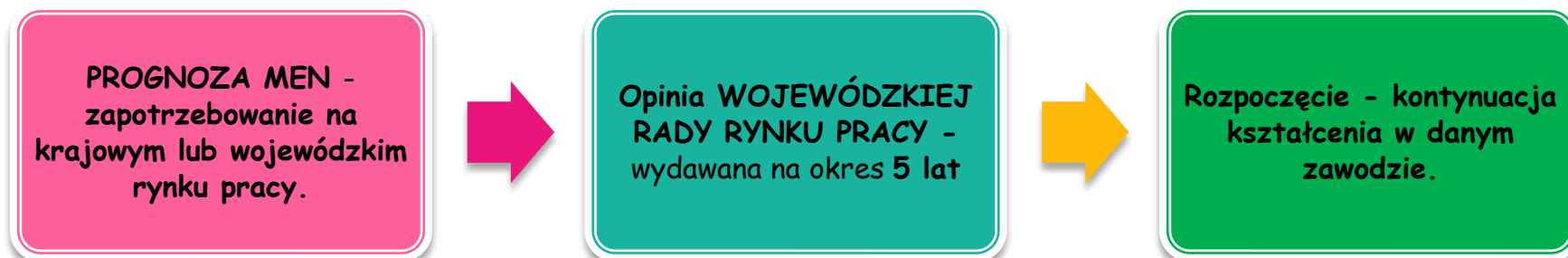
DZIAŁANIA WSPARAJĄCE KSZTAŁCENIE ZAWODOWE

- ▶ **Stałe monitorowanie zapotrzebowania na zawody o szczególnym znaczeniu** - na krajowym i wojewódzkim rynku pracy - Prognoza MEN, (coroczna publikacja do 1 lutego).
- ▶ **Zwiększona kwota dofinansowania kosztów kształcenia z 8 do 10 tys.** zł, (w przeliczeniu na jednego ucznia /młodocianego pracownika) - z subwencji ogólnej.

DZIAŁANIA WSPARAJĄCE KSZTAŁCENIE ZAWODOWE

ADEKWATNOŚĆ KSZTAŁCENIA DO POTRZEB RYNKU PRACY:

- obowiązek uzyskania opinii WOJEWÓDZKIEJ RADY RYNKU PRACY - wydawanej na okres **5 lat** dotyczącej zasadności kształcenia w danym zawodzie.

Ocena zasadności kształcenia w danym zawodzie zgodnie z potrzebami regionalnego i lokalnego rynku pracy jest **cykliczna**

- **PONOWNA OPINIA NIE JEST WYMAGANA** w przypadku gdy dany zawód wykazano w **prognozie MEN** - zapotrzebowanie na krajowym lub wojewódzkim rynku pracy.

DZIAŁANIA WSPARAJĄCE KSZTAŁCENIE ZAWODOWE

- ▶ **Obowiązek współpracy szkół z pracodawcami**
- ▶ - Umowa/porozumienie z pracodawcą jest warunkiem uruchomienia kształcenia w danym zawodzie.
- ▶ Dyrektor szkoły przed wprowadzeniem nowego zawodu do kształcenia w szkole jest zobowiązany do nawiązania współpracy z pracodawcą właściwym dla zawodu lub branży, do której przyporządkowany jest dany zawód.
- ▶ Współpraca obejmuje co najmniej jeden cykl kształcenia i może polegać w szczególności na:
- ▶ tworzeniu klas patronackich - klasa objęta patronatem konkretnej firmy.

DZIAŁANIA WSPARAJĄCE KSZTAŁCENIE ZAWODOWE

Pracodawca/patron wspiera proces kształcenia m.in. poprzez:

- dodatkowe szkolenia,
- ufundowanie stypendiów dla najzdolniejszych.
- wyposażenie w potrzebny sprzęt/pomoce naukowe warsztatów lub pracowni szkolnych,
- doskonalenie nauczycieli kształcenia zawodowego, w tym organizowanie szkoleń branżowych.

Patron może uczestniczyć w:

- opracowaniu programu nauczania dopasowanego do profilu zapotrzebowania jego firmy,
- w realizacji praktycznej nauki zawodu - praktyki zawodowe,
- organizacji egzaminów zawodowych,

DZIAŁANIA WSPARAJĄCE KSZTAŁCENIE ZAWODOWE

- **Możliwość nabywania przez uczniów dodatkowych umiejętności i uprawnień zawodowych w trakcie nauki w szkole** - dostosowanie kształcenia do, potrzeb lokalnego i regionalnego rynku pracy (np. barista w zawodzie kelner).
- licencji maszynisty w branży transportu kolejowego,
- prawa jazdy kat. C w branży transportu drogowego itp.

DZIAŁANIA WSPARAJĄCE KSZTAŁCENIE ZAWODOWE

- ▶ **Kształcenie w przedsiębiorstwach** - upowszechnienie kształcenia w rzeczywistych warunkach pracy.
 - staże uczniowskie wliczane uczniom do okresu zatrudnienia (uprawnienia pracownicze),
 - świadczenia dla stażystów,
 - wprowadzenie umów stażowych z uczniami,
 - staż może obejmować nawet cały cykl kształcenia.

MEN - zmiany w kształceniu zawodowym

- ▶ **Obowiązkowe cykliczne szkolenia branżowe w przedsiębiorstwach dla nauczycieli kształcenia zawodowego** (nauczycieli teoretycznych przedmiotów zawodowych i praktycznej nauki zawodu)
- ▶ zwolnieni z tego obowiązku są ci nauczyciele, którzy są aktywni zawodowo w zawodach związanych z nauczaniem zawodem.
- ▶ **Zwiększenie minimalnych stawek wynagrodzenia pracowników młodocianych**, za które pracodawcom przysługuje refundacja .
 - od września 2019 r. - z 4%, 5%, 6% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w kolejnych latach nauki do odpowiednio 5%, 6% i 7%.

10 najbardziej perspektywicznych branż i najlepiej opłacanych profesji w Polsce.

Zmiany na rynku pracy w 2020 r.

- ▶ Ubiegły rok - czas pandemii - przyniósł wiele zmian na rynku pracy.
- ▶ **Głęboki kryzys** dotyczy branż takich jak: **gastronomia, hotelarstwo, turystyka**, ale też **rynek fashion** - czyli rynek mody i dóbr luksusowych.
- ▶ **WZROSŁA ROLA;**
- ▶ **sektora IT** (sprzęt komputerowy, oprogramowanie i usługi informatyczne),
- ▶ **rynek e-commerce** (rodzaj handlu, prowadzony w Internecie),
- ▶ umocniła się rola **specjalistów ds. HR - Human Resources** (osoba, która pracuje w dziale, zajmującym się szeroko pojmowanymi **zasobami ludzkimi** - relacje panujące w firmie, motywowanie do pracy, rozwiązywanie wielu problemów, kariera pracowników).

Raport - „Przegląd wynagrodzeń. Polska 2021”
<https://www.devire.pl> 21.02.2021r.

Najlepiej opłacane profesje w Polsce.

Raport - „Przegląd wynagrodzeń. Polska 2021” <https://www.devire.pl> 21.02.2021r.

- ▶ **Branża: IT**
- ▶ **Zawód: inżynier oprogramowania i środowisk IT**
- ▶ **Widelki płacowe: regular: 16 000 – 20 000 PLN brutto, senior 20 000 – 25 000 PLN brutto**
- ▶ **Finanse i rachunkowość**
- ▶ **Stanowisko: Samodzielna Księgowa**
- ▶ **Widelki płacowe: 9 000– 11 000 PLN brutto**

Najlepiej opłacane profesje w Polsce.

- ▶ **Branża: Produkcja**
- ▶ **Zawód: Inżynier**
- ▶ **Widelki płacowe: 9000 – 13000 PLN brutto**
- ▶ **Branża: e-commerce**
- ▶ **Zawód: analityk danych**
- ▶ **Widelki płacowe: 10 000 – 16 000 PLN brutto**

Najlepiej opłacane profesje w Polsce.

- ▶ **Branża: Nieruchomości**
- ▶ **Zawód: Specjalista ds. zakupu gruntów**
- ▶ **Widelki płacowe: 12 000 - 20 000 PLN brutto**

- ▶ **Branża: Budownictwo (segment: mieszkaniowy)**
- ▶ **Zawód: Kierownik Projektu**
- ▶ **Stanowisko: Project Manager ds. przygotowania i realizacji inwestycji**
- ▶ **Widelki płacowe: 15 000 - 17 000 PLN brutto**

Najlepiej opłacane profesje w Polsce.

- ▶ **Branża: Bankowość i usługi finansowe**
- ▶ **Zawód: Audytor, ryzyko kredytowe**
- ▶ **Widelki płacowe: 8 000 – 30 000 PLN brutto**

- ▶ **Branża: HR – zasoby ludzkie**
- ▶ **Zawód: Rekruter**
- ▶ **Stanowisko: od Młodszego specjalisty HR do HR Dyrektora**
- ▶ **Widelki płacowe: 4000 – 35 000 PLN brutto**

Najlepiej opłacane profesje w Polsce.

- ▶ **Branża: Energetyka Odnawialna**
 - ▶ **Zawód: Specjalista ds. Rozwoju Biznesu / Sprzedaż**
 - ▶ **Widelki płacowe: 15 000 – 20 000 PLN brutto (podstawa)**
-
- ▶ **Branża: Dobra Konsumenckie**
 - ▶ **Zawód: Specjalista w obszarze analiz komercyjnych**
 - ▶ **Stanowisko: Analityk Sprzedaży**
 - ▶ **Widelki płacowe: 10 000 – 15 000 PLN brutto (podstawa)**

Dziękuję za uwagę